

Улін Стыг

БЭТОН

Яго позірк блукаў па голых сьценах. Яны былі брудна-жоўтага колеру. Яму гэта падабалася. Пісьмовы стол, які стаяў пасярод пакоя, быў завалены старымі газэтамі. Таксама як і падлога. На скразьняку, што залятаў у пакой праз прыадчыненое вакно, віліся касмылі пылу. Ён падышоў да вакна й зачыніў яго. Ступні клеіліся да сынтэтычнага дывана. Раптам левая нага трапіла ў нешта мокрае. Гэта была кацячая ежа: вантробы, купленыя ў грэка з Молевэнген. Пяць кронай за паўкілё.

Ён выцер нагу аб съветла-блакітную прасыціну, якой быў засланы ложак. На ёй засталіся бурыя палосы. І хай сабе. Ён дазволіў ручніку, што абгортваў торс, сасылізнуць на падлогу. Затым уладкаваўся ў ложку і ўзяў у руку свой чэлес. “Я тут жыву”, — прамільгнула ў ягонай галаве.

У дзверы пазванілі якраз у той момант, калі ён скончыў. Ён падняў з падлогі ручнік і абцер жывот — засяроджана й акуратна. Потым, устаўшы ды абвязаўшы ручніком клубы, узяў са стала пакунак “Prince” і напаўпустую бутэльку слабаалькагольнага піва. У дзверы зноў пазванілі. Місан, зачыненая ў ванным пакоі, надрывалася ад енку. Але ён не плянаваў выпускаць яе адтуль у бліжэйшы час. “Іду, іду!” — крыкнуў ён.

Адчыніўшы дзъверы, пабачыў дзвюх дзяўчины. Яны былі аднолькава апранутыя: карычневыя боцкі, бэжавыя панчохі, блякла-сінія паліто. Два круглявыя тварыкі, аблямаваныя блокамі белага валосья, выглядвалі з-пад двух абсолютна аднолькавых карычневых капялюшыкаў з вузкімі палямі. Абедзьве дзяўчыны ўсміхаліся. Тая, што зьлева, працягнула руку. Яна была танклявая й халодная. “Брыта Адамсан!” — ціха называлася дзяўчына, па-ранейшаму ўсміхаючыся. — “А гэта мая сястра, Вольга. Мы наконт абмена кватэраў — плянуем перабірацца на поўдзень. Мальмё дужа цікавы горад!”. Другая сястра па-ранейшаму маўчала.

Дзяўчыны зьнялі боцкі і акуратна паставілі іх побач з пірамідай абутку, што грувасьцілася пад паліцай для капелюшоў. Туды яны паклалі і свае капялюшыкі. Ён запаліў цыгарэту й выдыхнуў дым праста ў твар сёстрам. Тая, што дагэтуль прамаўляла, закашлялася. Маўклівая ўталопілася ў яго, раскрыўшы рот, быццам толькі цяпер заўважыла, што мужчына неапрануты.

Ён выйшаў на кухню. Там, над гарой нямытага посуду з парэшткамі ежы, віліся, гудучы, мухі. Ён пагасіў цыгарэту ў талерчыне са спагеті-карбанара, якія пачалі ўжо плесьнечы. Маўклівая сястра надзвычай уважліва ўзіралася ў вакно; гаваркая, стоячы на адной назе, абцірала другую аб дыван, нібыта да яе нешта прыліпла і яна хацела гэтага пазбавіцца. “Вельмі добры раён, — сказала яна. — А ў нас двухпакаёўка ў Остэрмальме — Вы, пэўна, ведаецце...”

У гэты момант голасна азвалася котка.

– Хто гэта? – запыталася дзяўчына.

– Гэта мая котка, – ціха адказаў ён.

– Што-што?

– Ды котка мая! – гучна патлумачыў ён. – Мар-
цуе, халера на яе!

Ён згорбіўся над столом. Калі пасьля падняў га-
лаву, у ягоных вачох пацямнела ад прыліву крыві.
Дзяўчыны ўжо стаялі ў холе – іх цені калыхаліся ў
паўзмроку. Потым грукнулі дзъверы, і ён праз вакно
ўбачыў, як сёстры выскачылі ў сад. Яны нацягнулі
свае капелюшы, завязалі шнуркі на боціках і,
схапіўшы адна адну пад руку, прыпусьцілі прэч,
вылецеўшы праз брамку, нібы спуджаныя вераб'і.
Ён адзначыў: усё атрымалася, як трэба! Затым
скіраваў да ваннага пакойчыка і адчыніў дзъверы.
Адтуль куляй вылецела Місан.

Трэба было б чаго-кольвечы пад'есьці. На пад-
ваконьні побач з фікусам стаяў прыадкрыты паку-
нак равіёлі. Ён іх панюхаў. Зазваніў тэлефон. Ён
не падняў слухаўку і хутка пачуў уласны голас на
аўтаадказніку: “Прывітаньне! Вы патэлефанавалі
Карлу Гэнрыку, Каміле ды Івару. Пакіньце сваё па-
ведамлен্�не пасьля сыгналу”. “Пstryк!” – стужка ў
аўтаадказніку, на якую запісаліся паведамленні,
ад круцілася назад. Тэлефон зазваніў зноў. Гэтым
разам ён падняў слухаўку.

– Табе варта запісаць новае вітанье на аўта-
адказніку.

– Чаму?

– Гэтamu ўжо больш за год... Ты памятаеш, што
заўтра твой дзень?

Яна прамаўляла, нібы сакратарка.

— Як прайшла сустрэча зь сёстрамі Адамсан?—
пацікавілася яна потым.

Цяпер, седзячы на падлозе са слухаўкай, моцна прыцінутай да вуха, Карл ужо дыхаў спакойна. Ён спрабаваў уявіць, у якой яна паставе. Хутчэй за ёсё, сядзіць у сваім офісе за сталом, акуляры прыспушчаныя на нос — пяціхвілінны перапынак перад наступным сацыяльным мерапрыемствам.

— Усё атрымалася добра, — сказаў ён. — Мне здаецца, яны зацікавіліся.

— Гэта цудоўна! — узрадавалася яна. — Іх кватэра праста вышэйшы кляс!!!

— Вядома, — пагадзіўся ён.

— Дык ты заўтра зойдзеш!

— Так, зайду.

Ён лёг на падлогу, паклаўшы тэлефон на жывот, і заплюшчыў вочы.

***

Вазок рыпеў, ён быў блякла-блакітны — колеру неба. На галаве хлопчыка тырчэлі саломінкі сьветлых валасоў, нядаўна падстрыжаных. Яшчэ на мінулым тыдні ён меў доўгія кудзеры. Цяпер хлопчык трymаў у роце палец. А на мінулым тыдні яшчэ смактаў соску. Але Каміле гэта не падабалася, і яна выкінула соску ў съметніцу, нічога, вядома, не сказаўшы Карлу (хаця ў яе заўжды знаходзілася процьма слушных аргумэнтаў у абарону таго, што яна рабіла). Ён так ніколі й не даведаўся, як усю тую ноч Івар захлынаўся плачам, пакуль не заснуў зусім зьнясілены. Такога кшталту гутаркі не былі пазначаныя ў іхнай дамове па супольнай апесы над дзіцём.

Карл каціў вазок па вузкім ходніку, той падскокаў на выбоінах. Набліжаючыся да ямінкі, Карл крыху прыпадымаў пярэднія колы і, ціхутка нахіляючы вазок наперад, рухаўся далей. Плошча Густафа Адольфа выглядала зусім пустой у кволых промнях веснавога сонца: пятнічнымі вечарамі бальшыня людзей тоўпілася ў вінагарэлачным аддзеле.

— Глядзі, Івар: марозіва! — у кавярні ён дастаў хлопчыка з вазка і паднёс да крэсла. Ну чаму ён цяпер съпіць? Ён жа спаў у садку!

Карл пасадзіў хлопчыка ў вялікае крэсла, бо той быў ужо занадта дарослы для дзіцячага.

— Марозіва, Івар! — зноў прашаптаў ён. — Вялізная порцыя малінавага марозіва!

Павекі хлопчыка задрыгжэлі, і ён крыху расплушчыў вочы. Узяўшы дзіця на рукі і наблізіўшыся разам зь ім да прылаўка з марозівам, Карл замовіў для сына порцыю з трyma шарыкамі — малінавым, чарнічным ды трускаўкавым, а сабе малую бляшанку піва. Цяпер ён мог дазволіць сабе піва нават удзень. Ён асьцярожна рушыў назад, тримаючы кубак з марозівам у адной руцэ й куфаль піва ў другой — за съпінаю ў Іvara.

Яны сядзелі ля вакна. Дзіцё разамкнула вусны, калі ля ягонага рота зьявілася лыжка, аднак вочы па-ранейшаму былі заплюшчаныя.

— Што ж ты такі стомлены, малеча! — прашаптаў Карл і пяшчотна казытнуў хлапчука па носе. — Ну, паглядзі, што мы маем! Колькі марозіва!.. У таты ёсць і чарнічнае марозіва!..

Хлопчык раскрыў і зноў закрыў раток. Сонца ярка заз্যяла ў вакне. На вуліцы, вольныя ў пят-

нічны вечар, маладзёны езьдзілі на роварах, на сыпінах цыбатых дзяўчат боўталіся заплечнікі... Гэта здарылася зусім нечакана: дзіцячае цельца зьнянацку скаланулася, і на стол пырснула сіне-чырвоная жыжка. Пацягнуўшыся па сурвэткі, Карл перакуліў куфаль зь півам. Ён спрабаваў прыкрыць Івару рот, але ваніты прасочваліся скрозь ягоныя пальцы і, съязкаючы са стала, капалі на падлогу. Нейкая мама з вазком ля суседняга століка, прыўстала і дала яму рулён папяровых сурвэтак. Карл пракаўтнуў “Дзякую!” і выпусціў рулён – той пакаціўся па падлозе. Нарэшце ў яго атрымалася ўладкаваць Івара ў вазку, які крычэў, як шалёны. Хутчэй на двор!

На вуліцы ён захутаў сына ў свой швэдар, каб таму не было халодна. Хлопчык ужо зноў спаў, бледны, як папера. Карлу ўзгадаўся яшчэ адзін выпадак, калі Івару было блага. Аднак тады яго даглядала Каміла, бо Карл быў на працы – здаецца, у Бэргслягане, дзе будавалі тунэль.

Ён зрабіў круг, каб не набліжацца да сацыяльнай канторы, у якой працавала Каміла: яна не павінна была яго бачыць, ён меўся залацьвіць гэтую справу сам. Івар глыбока спаў, усё, што яму цяпер было трэба, – гэта новая адзежа. Але на раҳунку было пуста. Карл намацаў на руцэ гадзіньнік “Ролекс” – падарунак цесьця на саракагодзьдзе. Пакідаючы вазок зь Іварам ля ўваходу ў Дэпазітны Банк, ён мармытаў: “З гэтым мы мусім разабрацца самі: ты і я...”

Яе абцасы звонка цокалі па асфальце: цок, цок, цок, цок... Каміла прыйшла праз брамку, прамінула бакі для съмецьця і вось-вось мелася ступіць у съвятло вулічнага ліхтара. Дарэчы, менавіта яна

змусіла гаспадара дома павесіць у двары гэты чыгунны, старой мадэлі ліхтар. Каміла дамагалася свайго доўга і настойліва, пакуль гаспадар, у рэшце рэшт, не саступіў ёй. А йнакш і не магло стацца, бо яна была ўпартая, як д'ябал.

...І вось Каміла зъявілася: чырвоная кофта, нафарбаваныя вусны, пах салодкае парфумы, съветлыя валасы, якія пераліваліся пад промнямі ліхтара. На ёй не было акуляраў – няўжо яна стала карыстацца лінзамі?..

– Вы што, дагэтуль гулялі на вуліцы? Ужо ж цёмна! Ён заснуў? – яна нахілілася й пацалавала Івара ў лоб. – Вам было весела?

– У нас усё было супэр!

– Які ён прыгожы!.. Ты што, купіў яму новую вітратку?

– Так, я падумаў, што Івару патрэба новая адзея, бо са старой ён ужо вырас...

– Зразумела. Я мушу забраць з кватэры сякіятакія рэчы.

– На жаль, у мяне цяпер госьці.

Яму падалося, яна крыху зьдзівілася, зъбянтэжылася, а мо нават і трохі засмуцілася. Аднак усе гэтыя пачуцьці толькі на імгненьне прамільгнулі ў яе ўваччу. Потым яна сышла. Разам зь Іварам, які спаў у вазку, што скрыпеў у цемры. Цок, цок, цок, цок....

***

Вуліца Фрыіса, 15А. З вакна на другім паверсе лілося цёплае жоўтае съятло. Там над кухонным столом вісела лямпа з каляровым абажурам у італійскім стылі. У Карла ўжо пачалі балець

калені: на горцы, што ўзвышалася сярод дзіцячай пляцоўкі для гульняў, было дужа нязручна сядзець. Затое адсюль, як ён ужо даўно высьветліў, было добра бачна, што адбываеца ў кватэры на другім паверсе... У роце перасохла, жудасна карце-ла выпіць піва...

І тут на кухні зъявіўся ён – Уільям Фогэльбэрг. У кімано, з накінутым паверх фартухам... Чорт, яко-му нармальнаму мужыку можа прыйсьці да галавы разгульваць па кватэры ў кімано?!! Уільям стаяў, пакалыхваючыся ўзад і ўперад. Потым спыніўся і, кінуўшы нецярплівы позірк на гадзіньнік, зрабіў упэўнены крок да ракавіны. Ягоныя рукі рытмічна рухаліся сюды-туды. Ён ня зъняў гадзіньнік – ка-нечне, той не баяўся вады... Уільям нагадваў ляль-ку, завадную ляльку ў фартуху. І гэты чалавек мае ўсё: ён толькі што пацалаваў Івара наnoch і хут-ка пакладзеца ў ложак побач з жанчынай Кар-ла... А вось і яна – Каміла. Увайшоўшы, яна абня-ла Ўільяма й пацалавала ў шыю. Ён абярнуўся і, абцершы з рук мыльную пену, ахапіў яе галаву... Як у кіно.

Карл скаціўся з горкі й проста ў мокрым пя-ску раскінуўся на сьпіне. Неба было чорнае, як чарнілы. Карл прымружыўся й падумаў пра сваю працу. У съвеце не існавала нічога, чаго б ён ня ведаў аб зылітаваньні расколінаў на горных схілах. Спачатку схіл акуратна расчышчаўся. По-тym з дапамогай съціснутага паветра ў расколіны ўпырскваўся бэтон: частка бэтоннай сумесі за-стывала ўнутры расколінаў, частка аплятала зям-

лю. Затым расколіны яшчэ пакрывалі некалькімі слаямі бэтону. Калі бэтон высыхаў, працэдуру паўтаралі нанова.

Карл параўноўваў сябе ў Камілу з гарой – настолькі прыгожай, што балелі вочы на яе глядзець. І Карл ведаў, як гэтую гару зноў зрабіць маналітнаю.

Ён чарговы раз пракруціў у галаве дыялёг з Камілай:

– Ты нарэшце разабраўся з жытлом?

– Не.

– Ты ж цудоўна ведаеш, што калі Ўільям прыедзе ў Стакгольм, яму трэба будзе недзе пераначаўца. І ўвогуле – гэта мая кватэра, ёсьць дакумэнт, які пра гэта съведчыць!

– Угу...

– Добра. Я, дарэчы, казала, што мы зьбіраемся ехаць у Францыю?

– Зь Іварам?!

– Так, мы едзем утрох. І да ад'езду нам трэба вырашыць пытаныне з кватэрай. Я зазірну да цябе сёньня ўвечары. Ты....

Карл выцягнуў руку са слухаўкай перад сабою: ён быццам адчуваў над Камілай нейкую ўладу, калі чуў яе голас здалёк, які, нягледзячы на гняўлівыя слова, нагадваў ціхі гул і губляўся ў пустаце паветра. Потым ён лёг. Яму ўзгадалася мінулае лета: Івару быў тады год і два месяцы. Яны купілі білет на чартарны рэйс. Карл якраз пачаў працаваць і цвёрда вырашыў ісьці вучыцца. Яны съятковалі пачатак яго новага жыцця... Івар штодзень гуляўся на ўзьбярэжжы ў сваёй белай кепцы, і на

працягу двух тыдняў яны, седзячы на гаўбцы, елі авечы сыр, пілі грэцкае белае віно ды цешыліся зарападамі...

Карл, нацягнуўшы камбінэзон, рушыў на кухню, дзе зазірнуў у халадзільнік: палова агурка й слоік маянэзу бязь вечка.

У кругласутачнай краме на рагу вуліцы зъмяніўся гаспадар: цяпер ёю валодала пажылая сямейная пара з Афганістану. Гаспадары нядаўна вывучылі фразу “Дзякую, заходзьце да нас яшчэ!”. Усё атрымалася як мае быць: Карл засунуў пад тоўстую куртку мясную выразку, вяршкі трохпрацэнтовай тлустасці і банан. Затым падышлоў да касы і купіў маленькі пакунак цыгарэтаў “Prince”.

– Дзякую, заходзьце да нас яшчэ! – усьміхнуўся яму гаспадар.

Вярнуўшыся дадому, Карл напоўніцу ўключыў Боба Дыляна і шырока расчыніў вокны. Потым пачаў закідаваць у душавую кабінку, пад моцны струмень вады, усё, што трапляла на вочы: брудныя талеркі, пакрытыя плеснёй рэшткі ежы, каструлі, газэты, абутак, пустыя слоікі, нямытую бялізну, чэзлыя кветкі ў гаршэчках... Некалькі талерчынаў пабіліся, аднак гэта цяпер ня мела аніякага значэння й падавалася абсолютнай драбязой.

Ванны пакой знаходзіўся за кухняй. Напачатку стагодзьдзя там быў сывінарнік. Карлу зрабілася горача, і ён сцягнуў зь сябе ўсю вопратку. Потым прапыласосіў і спрэс вымыў падлогу, а затым адшкроб унітаз. Пасля пагаліўся і спырснуў цела адэкалёнам. Агледзеўшы пустыя сьцены, згадаў,

што недзе ў шафе павінна валяцца пурпуровая драпіроўка з выявай двух вярблодаў, набытая імі, пэўна, у Каіры. Ён знайшоў яе і павесіў над ложкам, які заслаў чыстай бялізнай. Потым, зноў пакапаўшыся ў шафе, выцягнуў адтуль свежую пару джынсаў і белую кашулю.

Каміла мелася прыйсьці зусім хутка. Ён высунуўся з вакна, сарваў з клюмбы трох нарцысаў і паставіў іх у шклянку на нядоўна выщертым стале. Потым, нарэшце прысеўшы, сербануў вады. У лядоўні чакала на свой час бутэлька белага віна.

У дзьверы пазванілі. Калі Карл ішоў адчыняць, ногі яго ледзь слухаліся.

Аж гэта была не яна. Гэта быў Уільям Фогэльбэрг. Ён працягнуў для вітання руку й халодна ўсыміхнуўся: “Нам трэба залацьвіць адно пытаньне”.

Карл не паціснуў ягонае рукі.

Уільям, уладковаўшыся на кухні, расклай на каленях папку:

– Не жадаеш пачаставаць мяне каваю?

– Не.

Карл адчуў, як пачынае пацець.

– Я гутарыў з адным арэндадаўцам. У яго ёсьць для цябе двухпакаёўка.

– Мне й тут жывеца нялага.

Уільям пацёр нос указальным пальцам:

– Ты ж цудоўна ведаеш, што гэтая кватэра належыць Каміле. Яна яе цалкам у цябе выкупіла.

Карл съціснуў у кішэніах кулакі і зірнуў у вакно: на каштанах ужо палопаліся пупышкі, і галіны дрэваў апрануліся ў блякла-зялёную лістоту.

– Мы б хацелі ўлагодзіць гэтую праблему да таго, як зъедзем у Францыю. Ня ведаю, ці Каміла табе казала... Мы ад'яжджаєм заўтра.

Карл прыняў рашэнье роўна за тыя сэкунды, якія спатрэбліся Ўільяму, каб закрыць тэчку.

– Зразумела, – пагадзіўся Карл, – няма ніякіх праблемаў... Толькі вось што: я хачу цябе папрасіць дапамагчы мне: ты ж, здаецца, рукасты...

Уільям ганарліва пацягнуўся:

– Але, забіў колькі цывікоў на сваім вяку...

– Шлянг для душа нешта кепска працуе – зь яго дужа слаба цячэ вада.

***

Уільям лямантаваў і грукаў у дзъверы ваннага пакоя, як вар'ят – што было вельмі недарэчы. Раптам позірк Карла спыніўся на буфэце – яго адзінай фамільнай каштоўнасці... Прынамсі, Карл ім сапраўды даражыў: буфэт быў вялізны і амаль сягаў столі. Раней ён належаў бабулі Карла, якая жыла ў Бахуслене. Гэтага буфета мусіла хапіць, каб вырашыць праблему: Карл усім целам наваліўся на мэбліну й прысунуў яе да дзъвярэй у ванны пакой. Грукат трохі аддаліўся, хаця яго паранейшаму было чуваць. Аднак уключыўшы радыё ды зачыніўшы дзъверы на кухню...

Калі зноў пазванілі, вячэра была гатовая, і Карл ужо накрыў на стол у гасцініцы, расклаўшы на ім сьветла-зялёныя сурвэткі і запаліўшы сьвечкі. Каміла была гэткай жа прыгожай, як і ў той апошні раз, калі ён яе бачыў. Ад яе паты-

хала водарам вясеньяга вечара, валасы крыху варушыліся пад павевамі вільготнага паветра. У Камілы на руках сядзеў Івар. Карл падкінуў яго дагары, і хлопчык радасна ўскрыкнуў. Каміла зьняла плашч.

– М-м!.. Як смачна ў цябе тут пахне! – сказала яна й прынюхалася.

Карл зрабіў гучней радыё і выцягнуў з духоўкі мясную запяканку:

– Насамрэч нічога надзвычайнага – проста мясоное філе. Я падумаў, ты будзеш галодная...

– А што, Уільям не заходзіў? Ён абяцаў сюды зазірнуць.

Карл пачухаў патыліцу і, дастаючы віно, выказаў меркаванье:

– Можа, у яго не атрымалася раней вызваліцца?..

Івар сядзеў у Камілы на каленях і гуляўся зъ лямкай яе бюстгальтара: цягнуў за яе, а потым адпускаў. Каміла стрымала ягоную руку.

– Дык ты зрабіў тое, што абяцаў? – звярнулася яна да Карла.

– Натуральна! А ты як думала?!

Калі яны скончылі вячэраць, дык уладковаліся разам зь Іварам на падлозе.

– Ён стаміўся, – сказала Каміла.

– Яго можна пакласьці ў ложак.

Аднекуль пачуўся слабы грукат. Каміла прыслухалася:

– Што гэта?

– Ат, суседзі...

Івар ускараскаўся на ложак і прылёг. Крыху пакруціўшыся, залез пад коўдру. Потым, высунуўшы з-пад яе толькі галаву, паказаў ручкай на драпіроўку з выявамі двух чырвоных вярблюдаў і сказаў: “Мама і тата...”

Карл прынёс сьвечку і паставіў на падлогу. Ён зірнуў на Івара, які ўжо амаль спаў, і на Камілу, чые вочы зьзялі ўмяккім съятле.

– Нам трэба пагаварыць, – сказала яна.

– Скажы, мы ж сям'я?.. – спытаўся Карл і пяшчотна съціснуў яе руку.

Каміла прыбрала яе:

– Аднак мы больш ня разам.

– Але мы можам на хвіліну ўяўіць сабе, што мы разам, што мы – сапраўдная сям'я...

Яна паклала галаву яму на калені.

– Ведаеш, а я някепска ўпраўляюся з рознымі праблемамі... – сказаў ён, лашчачы ейныя валасы. – Я нават магу зълітаваць гару.

– Так, ты можаш змацаваць яе бетонам... – прашаптала яна.

Зноў пачуўся грукат – гэтам разам гучнейшы – а за ім слабы крык. Каміла прыпаднялася на локцях.

– Гэта Місан. Я зачыніў яе ў ваннай: ты ж ведаеш, на яе часам находзіць.

Каміла зноўку прылегла і заплющыла вочы.

– Хадзі сюды, – прашаптала яна. – Мы можам, прынамсі, на адну хвілінку ўяўіць...

Пераклад Дар'ї Вашкевіч